

ТЕОРІЯ ІГОР ЯК МЕТОД РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ УЗГОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ІННОВАЦІЙ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Авдеева Н. Є., здобувач кафедри економіки підприємства
Київський національний університет технологій та дизайну

Прискорення темпів суспільного розвитку, глобалізація, інтенсифікація соціальних взаємодій завдають спрямування динаміці розвитку суспільства, що не дають в повній мірі об'єктивно прогнозувати напрямки розвитку сучасного економічного середовища. Невизначеність є головною рисою сучасної світової економічної системи. Прийняття управлінських рішень, тим більше на державному рівні в умовах невизначеності завжди підпадає під ризик.

На практиці в умовах невизначеності часто виникає необхідність узгодження дій різних учасників економічного процесу в тих випадках, коли їх інтереси не співпадають. На макроекономічному рівні, наприклад, це можуть бути об'єднання, міністерства, ініціативні групи і т. ін. В таких ситуаціях доцільно використовувати методологічний апарат теорії ігор.

Теорія ігор – розділ математичної економіки, що досліджує вирішення конфліктів між гравцями та оптимальність їх стратегій. Конфлікт в даному розумінні може відноситися до будь-яких галузей людської діяльності: економіки, соціології, політології, біології, кібернетики.

Конфліктом можна визначити будь-яку ситуацію, в якій є інтереси двох та більше учасників, що традиційно називаються гравцями. Для кожного гравця існує певний набір стратегій, які він може використати. Перетинаючись, стратегії декількох гравців створюють певну ситуацію, в якій кожен з гравців отримує визначений результат, що називається виграшем – позитивним чи від'ємним.

При виборі стратегії важливо враховувати не лише отримання максимального виграшу для себе, але й можливі кроки інших гравців, та їх вплив на ситуацію в цілому.

Теорія ігор все ширше використовується в практиці прийняття управлінських рішень та економічних досліджень. Її можна розглядати як інструментарій для підвищення ефективності планових та управлінських рішень. Використання теорії ігор дає науково-обґрунтовані стратегії для узгодження дій державних та недержавних установ. Проаналізуємо державну інноваційну політику та політику економічної безпеки України.

В даній ситуації учасниками конфлікту є:

1. Державні та суспільні інституції, що зацікавлені в інноваційному розвитку України – ВРУ (законодавча підтримка), виконавча влада, фонди та агентства соціально-економічного розвитку, інноваційні фонди, державні та недержавні інфраструктурні об'єкти підтримки інноваційного бізнесу (наприклад, iNab) наукові інститути (наприклад, Науково дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку).

2. Державні та суспільні інституції, що зацікавлені в підтримці державної економічної безпеки – ВРУ (законодавча підтримка), виконавча влада, міністерства та інші державні інституції.

Окремого дослідження потребує питання включення у дослідження за допомогою інструментарію теорії ігор в коло учасників другого типу (інституції, що зацікавлені в підтримці державної економічної безпеки) підприємств резидентів України. В загальному уявленні в державній економічній безпеці об'єктивно зацікавлене все населення країни, включаючи власників підприємств та їх управлінців. З практичної точки зору, при розробці стратегії розвитку підприємства, їх керівники не враховують критерій економічної безпеки на макрорівні, а приймаючи ризиковану стратегію, часто відкидають критерій економічної безпеки підприємства. Таким чином, на нашу думку, включення підприємств у склад учасників гри буде недоцільним, оскільки значно ускладнить її за рахунок додаткових учасників, при цьому саме включення буде мати низьку значущість для впливу на державну політику та виграші інших гравців.

В якості конфлікту гри виступають припущення, що в якості загроз для державної економічної безпеки інноваційний розвиток несе:

1. Надмірну відкритість економіки.
2. Концентрацію конкурентних переваг в царині інтелектуального капіталу.
3. Перебудову виробничих та відтворювальних потужностей.
4. Незабезпеченість вартості активів матеріальними цінностями.

В свою чергу надмірна концентрація на економічній безпеці несе загрози для інноваційної складової економіки України у вигляді наступних припущень:

1. Закритість економіки, особливо це стосується інвестиційних ресурсів не резидентів країни.
2. Негнучкість факторів виробництва, оскільки для підтримки економічної безпеки доцільніше спиратися на підтримку традиційних галузей економіки.
3. Політичні ризики, коли перевага буде віддаватися рішенням не на користь підтримки інноваційного підприємництва, а на користь підтримки існуючого стану економіки.

Таким чином, узгодження державної політики у сфері інновацій та економічної безпеки можна представити у вигляді формалізованої гри. Теорію ігор можна розглядати як новий розділ оптимізаційного підходу, що дозволяє вирішувати завдання щодо прийняття рішень в умовах невизначеності. За допомогою методології теорії ігор можна виробити оптимальні правила поведінки кожної сторони, що приймає участь в конфлікті.

Список використаної літератури:

1. Теория игр и экономическое поведение, фон Нейман Дж., Моргенштерн О., изд-во Наука, 1970.

2. Репин С. С. Экономический анализ риска и неопределённости в теории игр // Молодой ученый. – 2016. – №4. – С. 487-489.

3. Теория игр: введение [Электронный ресурс]: режим доступа <https://habrahabr.ru>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Акімова Л. М., к.е.н., доцент,
Національний університет водного господарства та природокористування
Акімов О. О., к.н.держ.упр., доцент
Національна служба посередництва і примирення

Поняття економічної безпеки належить до числа тих, які, з одного боку, всім зрозумілі, а з іншого - важко визначаються в досить коректній та вичерпній формі. Однак, як влучно зазначив Я. Жаліло, «поняття економічної безпеки набуває виняткового значення як аргумент прийняття політичних рішень», звідси «коректне визначення поняття економічної безпеки має визначальне значення для коректного формування державної політики в економічній сфері загалом» [2].

У В.Тамбовцева економічна безпека тієї чи іншої системи - це «сукупність властивостей стану її виробничої (у самому широкому розумінні) підсистеми, яка забезпечує можливість досягнення цілей всієї системи». У Л.Абалкіна: «сукупність умов і чинників, які забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, спроможність до постійного оновлення і самовдосконалення» [1].

На думку російського вченого А. Городецького, економічна безпека означає надійну і забезпечену всіма необхідними засобами держави захищеність національно-державних інтересів у сфері економіки від внутрішніх та зовнішніх збитків.

К. Х. Іпполітов вважає, що економічна безпека держави охоплює захищеність всієї системи «економічних відносин, які визначають прогресивний розвиток економічного потенціалу країни і забезпечують підвищення рівня добробуту всіх членів суспільства, його окремих соціальних груп, а також формують основи обороноздатності країни, захищеність від небезпек та загроз, джерелом яких є внутрішні та зовнішні протиріччя» [2].

У Концепції економічної безпеки України воно розглядається як «спроможність національної економіки отримувати свій вільний, незалежний розвиток і утримувати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз» [4].

В.Шлемко і І.Бінько вважають за економічну безпеку «такий стан